

TER ONDERTEKENING

Aan de Minister voor Klimaat en Energie

Directoraat-generaal Klimaat
en Energie
Directie Strategie
Energiesysteem

Auteur

Datum
9 maart 2023

Kenmerk
DGKE-DSE / 26607002

Kopie aan

Bijlage(n)

nota

NOTA Beantwoording vragen over het bericht dat
miljoenen overheidsgeld op het spel staan na het
stilleggen van een biomassacentrale in Gelderland

Parafenroute

Aanleiding

Er zijn kamervragen gesteld door de leden Bontenbal en Slootweg (beiden CDA) aan de ministers voor Klimaat en Energie en van Financiën over het bericht dat miljoenen overheidsgeld op het spel staan na het stilleggen van een biomassacentrale in Gelderland.

Advies

U kunt bijgevoegde kamerbrief ondertekenen.

Kernpunten

- In Duiven (Gelderland) is een biomassainstallatie met een SDE+ beschikking uit 2016 tijdelijk stilgelegd. De belangrijkste redenen hiervoor zijn de gestegen houtprijzen en de moeite die het bedrijf heeft om de prijzen voor warmte door te berekenen aan hun klanten.
- Er wordt gevraagd of u hier een oordeel over heeft en of u inzicht heeft in de situatie bij overige biomassaprojecten. De bedrijfsvoering is primair een zaak van de onderneming achter het project. Vanuit de SDE++ zijn we niet op de hoogte van de afspraken die ondernemers maken met klanten en leveranciers en van de situatie van andere biomassaprojecten in beheer omdat ze sterk verschillen.
- De installatie maakt gebruik van een deel van de faciliteiten van een oude torrefactie installatie die failliet is gegaan. Torrefactie is een innovatieve techniek die biomassa kan voorbereiden zodat het de eigenschappen van kolen heeft en daardoor beter toegepast kan worden in kolencentrales of sommige type (biomassa)vergassers.
- In het artikel wordt aangegeven dat voor de financiering van de investering gebruik wordt gemaakt van diverse publieke bronnen. Concreet gaat het hierbij om een lening van de bank Nederlandse Gemeente en het Groeifonds.

Ontvangen BBR

- Vanuit het rijk is de belangrijkste financiering de SDE++ (beschikking van 65 miljoen euro) en een ondersteuning in de investering van 900.000 euro met de MIA/VAMIL (een fiscale regeling).
- Aangezien de SDE++ alleen geld uitkeert als er ook geproduceerd wordt is er voor de SDE-regeling in principe geen sprake van derving van overheidsgeld omdat niet wordt uitgekeerd zolang er geen prestatie tegenover staat.
- Als de installatie niet meer opgestart gaat worden in de toekomst is het wel nog de vraag of de teveel betaalde voorschotten naar aanleiding van de hoge energieprijzen volledig kunnen worden teruggevorderd bij een eventueel faillissement.
- De vragen zijn ook gesteld aan de minister van Financien. Omdat de antwoorden vrijwel volledig op uw terrein liggen is Financiën ermee akkoord om de antwoorden niet mede namens de minister van financiën te versturen. De antwoorden zijn wel ambtelijk afgestemd met het ministerie van Financien.

Bijlage

Miljoenen overheidsgeld op het spel na stilleggen Gelderse biomassacentrale (fd.nl)

31 jan 17:51

Auteur: Jasper Houtman

De biomassafabriek van Primco BMC Duiven zit in geldnood, het werk is stilgelegd.

In het kort

Met overheidsgeld is een biomassafabriek van €30 mln gebouwd in Duiven.

De productie ligt sinds september stil, toen de fabriek niet meer aan betalingsverplichtingen bij BNG Bank kon voldoen.

Het moederbedrijf van de fabriek wil naar de Amsterdamse beurs.

Een met overheidsgeld gefinancierde biomassafabriek in Duiven ligt al maanden stil door geldnood. De fabriek heeft €30 mln gekost en was pas kort in gebruik. De eigenaar, een Amsterdams klimaattechnologiebedrijf dat naar de beurs wil, onderhandelt met BNG Bank en andere financiers over een oplossing.

De fabriek, Primco BMC Duiven, kwam in de problemen door het grotendeels wegvallen van een subsidie voor biomassa. Ook was in contracten met afnemers het risico van prijsschommelingen op de energiemarkt niet afgedekt. Dat leidde tot verliezen en een botsing met de financiers. Sinds september ligt de fabriek, die energie opwekt uit bioafval, stil.

Mocht de Gelderse fabriek niet meer opgestart worden, dan wacht een nieuw financieel debacle voor de overheid met biomassa in Duiven. In 2014 ging op dezelfde locatie een soortgelijke fabriek van €17 mln failliet. Voor de provincie Gelderland en de regionale ontwikkelingsmaatschappij bedroeg de strop opgeteld zo'n €5 mln.

De biomassafabriek in Duiven is niet de enige partij in de sector die met problemen kampt. BNG Bank, de huisbankier van gemeenten en provincies, meldde in zijn jaarverslag over 2021 dat een aantal klanten in de biomassasector

door technische complicaties de bouwfase niet wist te voltooien. Andere bedrijven kampten met onvoldoende inkomsten. Namen wil de bank, die 1% van haar leningen heeft uitstaan in de energiesector, niet noemen.

Kenmerk
DGKE-DSE / 26607002

Kritiek

Energie winnen uit biomassa kreeg de afgelopen jaren steeds meer kritiek. Er zijn zorgen over de CO₂-uitstoot en weerstand tegen het kappen en verstoken van bomen. Begin vorig jaar bepaalde minister Rob Jetten (Klimaat en Energie) dat er geen subsidie meer beschikbaar zou komen voor nieuwe biomassaprojecten.

Bij bestaande biomassaprojecten is de subsidie doorgaans gekoppeld aan de gasprijs. Als die stijgt, daalt de subsidie. Daardoor werd het vorig jaar duurder om te produceren, en het lukte de Duivense fabriek niet om die kosten door te berekenen aan zijn afnemers. Het Amsterdamse moederbedrijf Perpetual Next zegt dat de fabriek, die medio 2020 begon te draaien, niet rendabel is te krijgen in de huidige opzet.

De bouw van de biomassafabriek kostte zo'n €30 mln, en werd hoofdzakelijk gefinancierd door BNG Bank, het Nationaal Groenfonds en de regionale ontwikkelingsmaatschappij Oost NL. Voor het laten draaien van de fabriek had het bedrijf recht op subsidie van maximaal €65 mln over twaalf jaar. 'Daarvan is tot op heden ruim €3 mln verbruikt', zegt bestuurder Rene Buwalda van Perpetual Next, dat zich richt op klimaattechnologie.

Perpetual Next maakte vorig jaar bekend voor €320 mln aandelen verkocht te hebben. Dat roept de vraag op of het bedrijf niet zelf had kunnen bijspringen. 'We nemen al een tijdje verlies in Duiven', zegt Buwalda. 'Maar als er alleen maar geld uitgaat, moet je het stoppen.'

Andere producten

De oplossing ligt in lagere financieringslasten, en de fabriek geschikt maken voor andere biomassa, denkt Buwalda. De fabriek wint energie uit resthout, goed voor het elektriciteitsverbruik van 5500 huishoudens, en droogt schillen om er veevoer van te maken. Buwalda ziet ruimte voor 'hoogwaardiger producten' die meer opleveren. 'Daarvoor is een investering nodig van €2 mln.' De financiers willen niet ingaan op de gesprekken.

Perpetual Next, dat ook biomassacentrales bezit in Lelystad en het Britse Ellesmere Port, boekte over 2021 een omzet van €14,2 mln en een verlies van €2,9 mln na belastingen. De aandelenverkoop in 2022 sprong er qua omvang uit tussen de deals rond klimaattechnologie. Investerings in dit soort technologie groeiden, terwijl die voor de techsector als geheel sterk daalden. Perpetual Next wil in 2025 een beursnotering in Amsterdam. Die plannen zijn ongewijzigd, zegt meerderheidsaandeelhouder Momentum Capital.